

Kromit Kaynaklarımızın Yağlanması Amaçlanıyor

Kömür temin edilememesi nedeniyle Eti Krom A.Ş.'de Ferrokrom üretimi 01/07/2001 tarihi itibarıyla durdurulmuştur. Bilindiği gibi 1985 yılında Turgut Özal Hükümeti zamanında Morgan Guarantee Bank tarafından hazırlanıp kabul edilen Özelleştirme Ana Planı gereğince, anonim şirketlere dönüştürülen Etibank' a ait işletmelerden önce Eti Bakır A.Ş. kısa bir süre sonra da kurum da kalan altı ortaklıktan Eti Gümüş A.Ş., Eti Elektrometalurji A.Ş. ile birlikte Eti Krom A.Ş. de daha önce Özelleştirme İdaresi'ne devredilmiş böylesi yıllardır bu kuruluşlara ait zengin cevher sahalarını kendi denetimlerine almak isteyen yabancı şirketlerin önündeki engellerden en önemlisi kaldırılmıştır.

Krom metali, başta metalurji, kimya ve refrakter sektörü olmak üzere metal üretim, kaplama ve imalat endüstrilerinde en yaygın olarak kullanılan elementlerden birisidir. Sanayide kullanılan kromun ana kaynağı ferrokrom olup, tamamına yakını metalurjik kalitede kromit cevherinin pirometalurjik yöntemlerle indirgenmesiyle üretilmektedir. Ferrokrom tüketimi ve son yıllardaki teknolojik gelişmelerin sağladığı üretim maliyetlerindeki büyük düşüşlerin de neden olduğu avantajlar sayesinde üretimi hızla artan Paslanmaz Çelik'in de ana katkı malzemesidir. Bu nedenle, kullanıldığı alanlarda hem alternatifleri olmaması hem de temin edilebilme kaynaklarının pek güvenilir olmadığı gerekçesiyle başta ABD olmak üzere birçok sanayileşmiş

ülke, kromit ve ferrokromu halen stratejik malzemeler olarak addetmektedirler.

Ülkemiz, tespit edilmiş bulunan rezerv miktarı açısından olmasa bile, cevher kalitesiyle dünyada önde gelen kromit üreticisi ülkelerden birisidir. Günümüzde bir çok ülkede büyük kromit rezervleri bulunmasına rağmen, bu yatakların işletilmesi, cevherin mineral yapılarının uygun olmaması ve bazılarının maliyeti oldukça yüksek ön işlemlerden geçirilmesi zorunluluğu nedenleriyle ekonomik Kromit rezervi yönüyle % 0.5 payı ile yedinci sırada olmasına rağmen, yataklarındaki yüksek Cr/Fe oranı ve yatakların Alpin tipte olması nedeniyle potansiyel rezervin çok daha büyük olma olasılığı ülkemizi önemli kromit üreticisi ülkeler sınıfına sokmaktadır. Dünyada kuruluş veya kişilerce kromit ile ilgili yapılan tüm araştırma ve etütlerde, özellikle kalite ve fiyat açısından değerlendirmeler yapılırken, Türk Kromiti olarak adlandırılan tenörü yüksek metalurjik kalite kromitlerimiz en iyi kalite sınıfında baz olarak alınmakta ve diğer kaynaklarla ilgili değerlendirmeler bu baza dayanarak yapılmaktadır. Üretim miktar ve verimlerini etkileyen faktörlerin en az seviyeye düşürüldüğü pilot uygulamalarda genellikle Türk Kromiti kullanılmaktadır.

Öte yandan, Kromit üreticisi bazı ülkelerin kromit kaynaklarının katma değerlerini ferrokrom üretimine

yönelik olarak artırma eğilimlerini karşılaştırdığımızda, (Ferrokrom /Kromit Üretimi) oranı olarak ifade ettiğimiz bu değer kromit üreticisi ülkeler arasında en düşük düzeyde olup, 1988-2000 yılları arasındaki dönemde Dünya potansiyel krom cevheri rezervlerinin sırasıyla yaklaşık % 74, % 12.5 ve % 0.80'ine sahip G. Afrika, Zimbabve ve Hindistan'da, 2000 yılı verilerine göre ülkemizin sırasıyla 3.3, 4.2 ve 2.1 katıdır. Neredeyse tüm kromit üreticisi ülkelerde, daha önceki yıllarda da var olan, sahip oldukları hammaddelerin katma değerlerini yükseltme eğilimi bariz olarak görülürken, ülkemizde bu oranın neredeyse sabit kalması oldukça düşündürücüdür.

Dünya Kromit İhracatı içindeki ülkemizin konumu ise daha da çarpıcıdır. Değinen dönem verilerine göre Dünya rezervlerindeki % 0.5 payı ile yedinci sırada olan ülkemiz önemli kromit üreticisi ülkeler arasında yaklaşık % 22'lik ortalama ihracat payıyla dönem içinde Dünya rezervlerindeki payı % 74'le birinci sırada olan G. Afrika'dan sonra gelmektedir. Bu cevher üretim ve ihracat temposuyla belirtilen dönem içinde ortalama yıllık ihracatlarımızın rezervlerimizdeki payı % 3.3 civarında seyretmektedir. Bu değer halihazırdaki rezerv ömrü 1326 yıl olan G. Afrika'nın 160 katı, rezerv ömrü 126 yıl olan Kazakistan'ın 17 katı, rezerv ömrü 85 yıl olan Finlandiya'nın 30 katı ve rezerv ömrü 55 yıl olan Hindistan'ın 5 katıdır. Diğer kromit üreticisi

ülkelerle kıyaslandığında, bir zamanlar oldukça yüksek olan rezervlerimiz, kalitesi nedeniyle varolan uluslararası piyasalardaki talep ve yüksek fiyatının cazibesine kapılarak, ihraç edilerek hızla tüketilmiş, gerçekte yurt dışına değerleri çok büyük meblağlara varan kaynak aktarılmıştır. Kaynaklarımızın yatakların yapısı nedeniyle tespit edilmiş rezervlerden çok daha fazla olduğuna dair savların her hangi bir garantisi yoktur. Bu nedenle elimizdeki sınırlı miktardaki kaynaklara mutlaka sahip çıkmamız ve onları ülkemize azami katkı yapacak şekilde titizlikle değerlendirmemiz gerekmektedir.

Öte yandan, yüksek karbonlu ferrokrom üretimine yönelik olarak projelendirilen Eti Krom A.Ş. ise, kendini başka ülkelerde ispatlanmış modern sayılabilecek bir teknolojiye sahip olmasına rağmen, kurulduğu tarihten bu yana yönetim zafiyetleri nedeniyle özellikle yeni tesislerde kurulu kapasite ve verimde üretim yapamamış, sonuçta sürekli finansman sıkıntılarıyla karşı karşıya bırakılmıştır.

İdeolojik tercihler sonucu, yetkili kademelere getirilen yeterli teknolojik bilgi ve tecrübeye sahip olmayan personel, her yönetim değişiminde yeniden oluşturulan kadrolar, özellikle Eti Krom A.Ş. de yerel bazı feodal grupların politik güçlerinde desteğiyle tesisteki uygulamalarda söz sahibi olmaları ve işletmelerde üretimin en önemli unsuru olan eğitilmiş ve deneyimli personelin

tesislerden ayrılmaları sonucu raporlama ve sorgulama mekanizmalarının çalışmaması, sözü edilen bu işletmeleri tam bir kaosa sürüklemiş, üretimin idamesi için gerekli olan teknik bilgi için genellikle yurt dışı firmalarına başvurulmuş, fakat çeşitli zamanlarda yurt dışından sağlanan bilgilerin sağlıklılığı konusunda oluşan tereddütler ve maliyetler nedeniyle uygulamaya geçilmemiştir.

Özellikle 1980 yılından sonra, maden kaynaklarımıza göz koyan ve yıllardır sürdürdükleri bu yöndeki mücadele için her türlü aracı kullanan uluslararası şirketlerin IMF ve Dünya Bankası vasıtasıyla ülkemize dayattıkları ekonomik programları uygulayan iktidarların atadıkları bürokratlar eliyle yapılan politik ve son yıllarda rant sağlama amacı da eklenen kadrolaşmalar sonucu, kurum yıpratılarak zamanla artan bir hızla işlevsiz bir duruma getirilmeye çalışılmış, gerçekleri göz ardı ederek yapılan yoğun propagandalarla toplumumuza diğer KİT'ler gibi bu kurumun da özelleştirilmesi sorunlara bir çözüm yolu olarak benimsetilmeye çalışılmıştır.

Amaç, kurulu tesisleri verimli çalıştırmaktan çok, bu tesislerin imtiyazında olan yüksek kalitedeki kromit sahalarımıza el koymaktır. Kapanan ve bir yılı bulacak ağır maliyetli revizyonlar sonucu ancak işletmeye alınabilecek bir tesise talep olmayacağından, tek çözüm yolu olarak görülen Eti Holding A.Ş. imtiyazındaki sahaların da satış kapsamına

dahil edilmesi gereği gündeme getirilecek, böylece bu amaca yönelik olarak bir çok uluslararası firma tesislere talip olacak, bu önemli zenginliğimiz daha hızlı bir şekilde yurt dışına aktarılacaktır.

Sınırlı sayıda olan bu doğal zenginliğimizin halkımızın yararına yönelik olarak kullanılması için;

- Bor'lar gibi, kromit yataklarımızın da aranması, işletilmesi ve pazarlanması devlet denetimine alınmalıdır.
- Ferrokrom tesislerinin sorunları çözülerek tam kapasiteyle üretim yapılması sağlanmalıdır.
- Yüksek tenörlü Kromit cevherlerimizin ihracatı durdurmalı, bu cevherleri ferrokroma dönüştürecek ek kapasiteler yaratılmalıdır.
- Ferrokrom tesisleri Özelleştirme İdaresinden çıkartılıp idari ve mali açıdan özerk hale getirilmelidir.

sektörden haberler....

ABD'nin çelik sektörüne yönelik korumacılık önlemleri alması durumunda AB haklarını savunacaktır,

Avrupa Parlamentosu (AP) Ticaret ve Sanayi komitesi toplantısında ABD'nin çelik sektörüne yönelik korumacılık önlemlerini arttırması halinde AB'nin Dünya Ticaret Örgütü bünyesinde haklarını savunacağını altını çizmiştir.